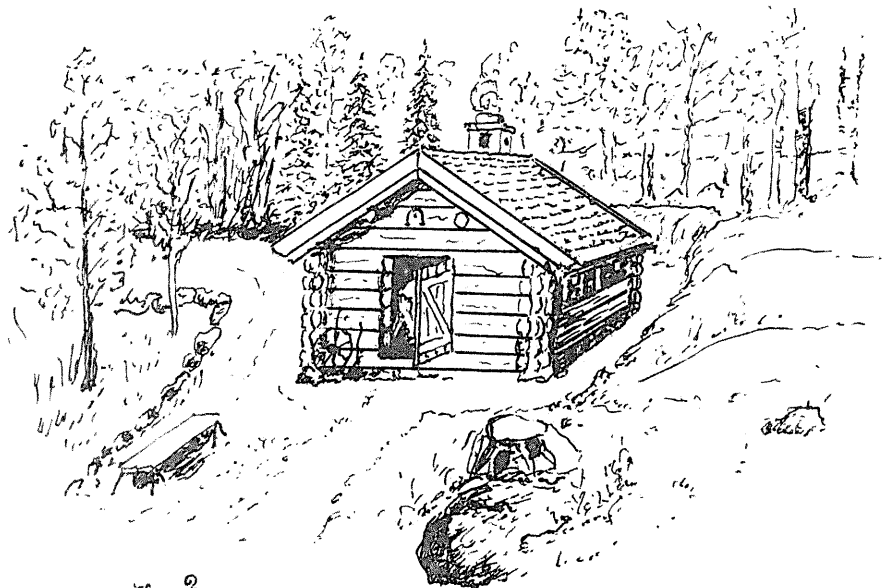

Den gamla smedjan.

Här ligger en smedja vid hagen
ett minne från forntid en gång
där jorden man hörde slagen från
hammaren dagen lång.

Här smidade man redskap till jorden
här fick hästarna sina skor
och här med man tillar till plogen
och klavar och bindelsen till kör.

Men nu höres åter klangen från stådet
och nu ljuder hammarens sång
ja nu flammer elden på härden
och smedjan är åter igång.

Alexy Blomberg.

men man lyckades rädda skulpturdelarna. Dessa såldes på auktion, många gårdsägare passade på tillfället att förse sina hus med de orginelle skulpturverken.

Till Alby

Albys ägare på den tiden, sidenfabrikören Zackarias Fagerlund, köpte några skulpturer för att utsmycka sitt hus. I Palmquists gamla botkyrka bok står att på båda sidor och ovanför dörren till en stenkällare finns insatta djurhuvuden som inköpts från det nedbrunna Teaterhuset. Stenkällaren låg vid allén enligt Palmquist. Om platsen är densamma som den nuvarande stenkällaren bakom "Gula huset" är osäkert.

En enda stensulptur finns på den källaren, som förmodligen är byggd på L.M.Ericssons tid vid sekelskiftet. Troligen flyttades skulpturerna då från den ursprungliga källaren och några skulpturer försvann. Den enda som finns kvar sitter ovanför källardörren. Tyvärr har den varit utsatt för vandalisering och delvis målats med blå färg. En pinne som ser ut som en cigarrett har kilats in i figurens mun, som gör att utseendet blir ännu mer groteskt.

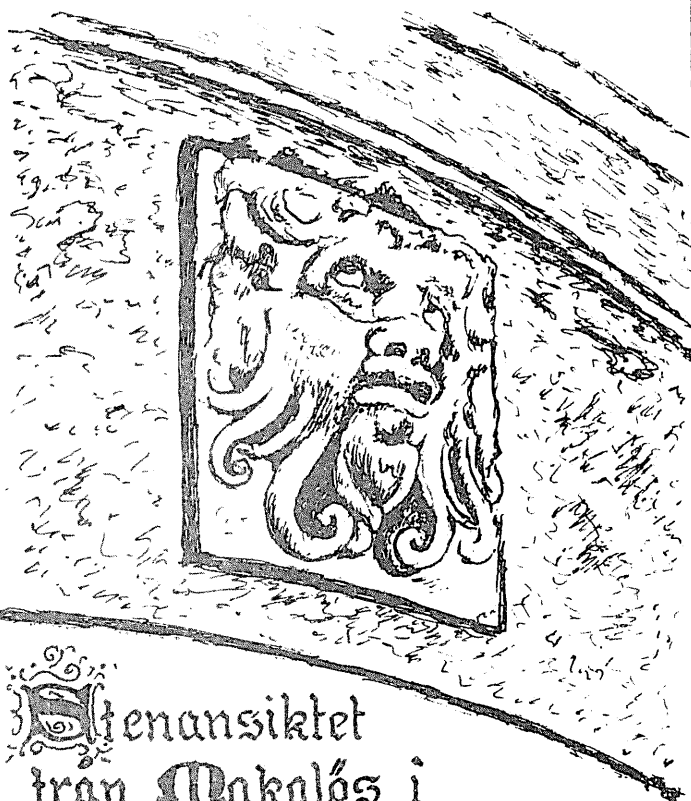
Kopior i T-banan

Eftersom det gamla palatset Makalös låg i Kungsträdgården så var det naturligt att den nya T-bane-stationens utsmyckning skulle bestå just av de stensulpturer som prydde Makalös.

Ett stort antal kopior av dessa 1600-tals-skulpturer möter resenären i tunnelbanan både på väggarna längs perrongen och i själva tunnelväggen. Groteska djur- och människohuvuden blandas med skulpturer med vackra anletsdrag.

Konstnären bakom dessa skulpturer heter Ulrik Samuelsson. Någon svårighet att få kopiorna att överensstämma med originalen har han inte haft. Det finns nämligen många bevarade förebilder på stadsmuseet. Avtryck har gjorts av dessa i formar och sedan har de nya kopiorna gjorts i dessa formar.

Originalskulpturer finns också på f.d. tyska legationens hus på Blasieholmen. På dess fasad mot Nationalmuseum finns en relieffris som torde vara den längsta och bäst bevarade från "Makalös". Huset är förfallet men väntar på reparation. Man får hoppas att denna snart blir gjord

Stenansiktet från Makalös i Albyhemmets källare.

Från ett praktfullt 1600-tals-palats i Kungsträdgården, som kallades Makalös, finns några stensulpturer bevarade. En av dem sitter inmurad i en stenkällare vid Albyhemmet. Andra finns bevarade på stadsmuseet i Stockholm och en lång fris med dessa skulpturer finns på den byggnad på Blasieholmen, där tyska legationen förut varit inrymd.

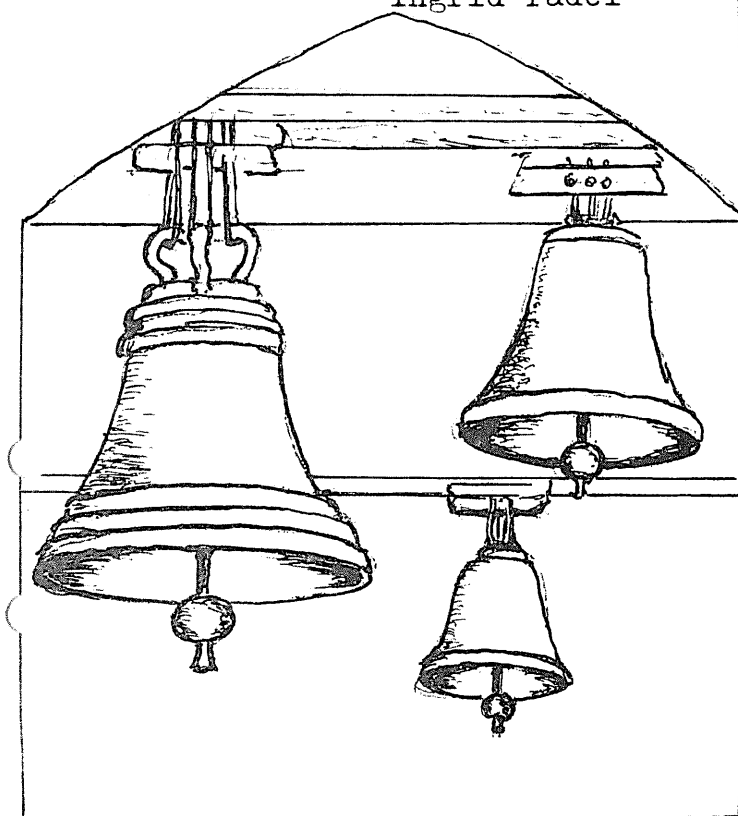
De exklusiva stensulpturerna i form av groteska djurhuvuden och människohuvuden är tillverkade på 1600-talet av en tysk stenhuggare vid namn Didrik Blume. Att ett av hans original hamnat på Alby är en lång och intressant historia.

Stensulpturerna fanns först på "Makalös", ett palats som den kände fältherren Jakob de la Gardie lät uppföra på nuvarande Karl XII:s torg. Detta palats var synnerligen pompöst utsmyckat och fick därför det talande namnet "Makalös".

Palatset användes som Rustkammare till slutet av 1700-talet, sedan fick det en helt annan funktion nämligen som Dramatiska Teaterhuset. År 1825 brann det,

för det vore synd om den originella 1600-tals-reliefen skulle gå förlorad.

Ingrid Padel

Jul-inringning,

en gammal tradition som tas upp igen.

I stora delar av vårt land ringer kyrkklockorna in julen klockan 12 på julaftonens förmiddag. Det är en gammal tradition som har levt kvar framför allt i Götaland och Väst-Sverige.

Botkyrka kyrka hör till de kyrkor som bevarat julinringnings-seden. För många Botkyrka-bor har det blivit en tradition att varje julafton besöka någon anförvants grav, sätta dit ett ljus eller lägga en krans och sedan stanna en stund och lyssna till julinringningen. Det känns riktigt och högtidligt att börja julen på detta sätt.

Seden med julinringningen har nu tagits upp av många kyrkor. I Sankta Ragnhilds kyrka i Södertälje tog man 1976 upp seden som varit bortglömd länge. Klockan 13

på julaftonen ringer alla tre klockorna. Det var Eric Harry Bergquist på Torekällberget som för tre år sedan tog initiativ till att traditionen återupptogs

I år börjar man med julinringning även i Tumba kyrka och Tullinge kyrka. Det sker klockan 11 på Julaftonens förmiddag då det blir en familjegudstjänst i båda kyrkorna med temat "Vi samlas kring krubban".

Både Tumba kyrka och Tullinge kyrka har vackra julkrubbor som tas fram just på julaftonen till denna familjegudstjänst. Det blir framför allt barnens gudstjänst med julspel av barngrupper och medverkan av barnkör.

Ingrid Padel

JUL MARKNAD

Söndagen den 2:a december kl. 12.00

♥ ♥ ♥

Julbasar med försäljning av julpynt mm.

Lotterier med hemslöjdsalster som vinster.

Gammaldags brödbak. Ljustöpning.

Grillning av varmkorv vid öppen brasa.

I logen serveras varmt kaffe med hembakat bröd.

Musik av gillet eget spelmanslag.

*

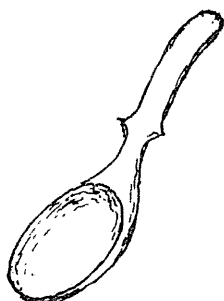
Fritt inträde. Välkomna!

Botkyrka Hembygdsgille
Trädgårdstorp i Tullinge

Gåvor:

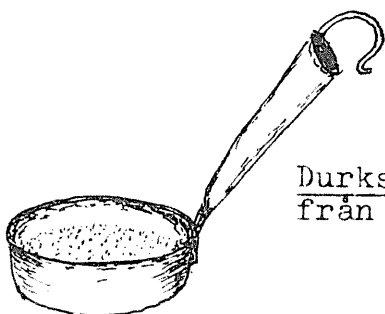
Gåvor av 80-årige Helmer Rannström (Eva Sandins morbror).

Handgjord sked i björk.

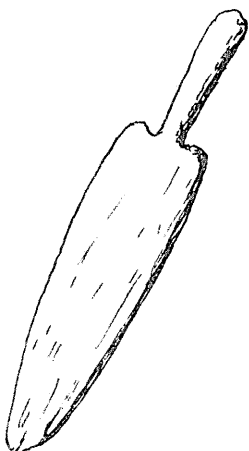

Helmers morfar, Hans Hagström född i början av 1800-talet i Sundborn, Dalarna, satt och gjorde sådana här skedar när han vak-tade milan.

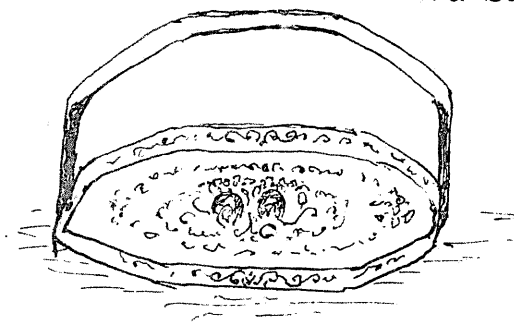
Durkslag i mässing från Helmers hem.

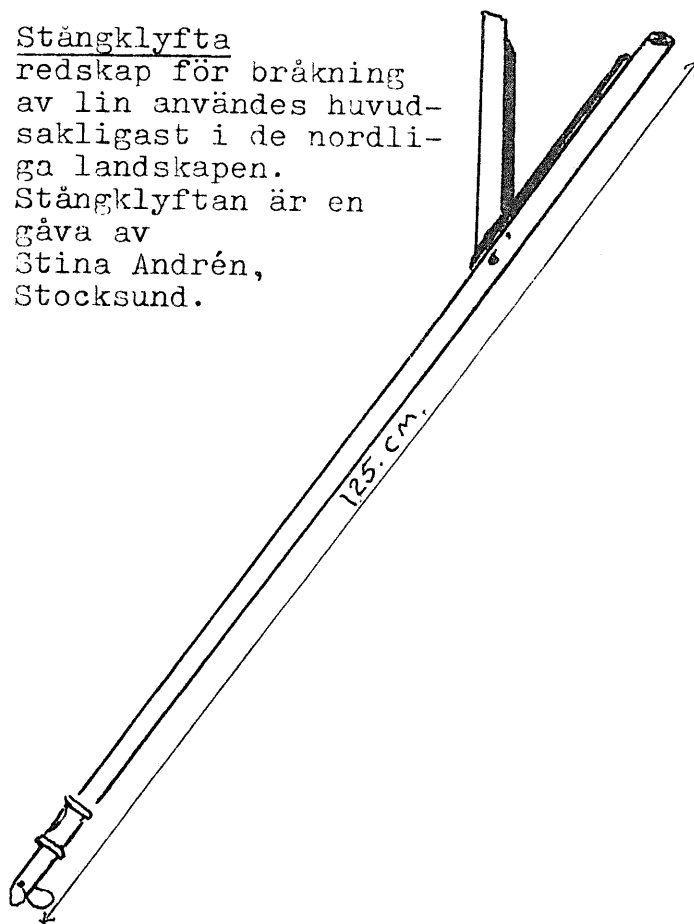
Klappträ, gåva av Nils Sandin, användes att banka de våta kläderna med, när man "bykte kläder."

Brödkorg i plåt, jugendstil, gåva av Eva Sandin.

Stångklyfta
redskap för bråkning av lin användes huvudsakligast i de nordliga landskapen. Stångklyftan är en gåva av Stina Andrén, Stocksund.

Ett varmt och innerligt Tack för gåvorna.

Styrelsen

NYA MEDLEMMAR:

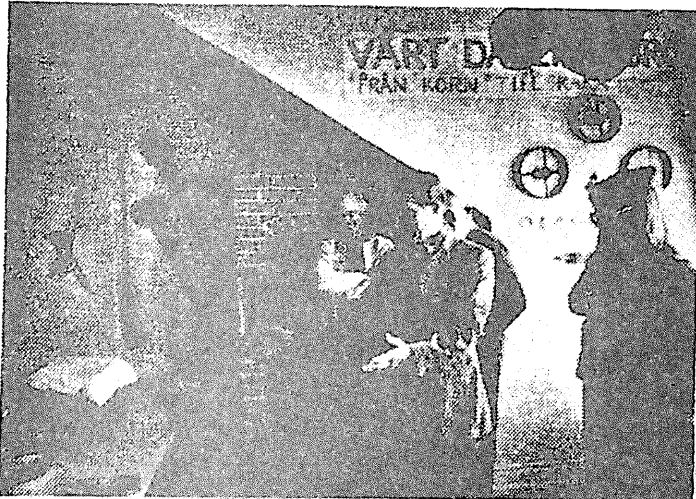
Marianne Hilltorp,	Norsborg
Anders Hilltorp,	Norsborg
Marianne Strömberg,	Grödinge
Gunnar Strömberg,	Grödinge
Christina Szykier,	Tullinge

Vi hälsa Er hjärtligt välkomna i Gillet. Inom Gillet är vi alla Du.

Styrelsen

ETT BILDSVEP FRÅN KURSEN I UTSTÄLLNINGSTEKNIK

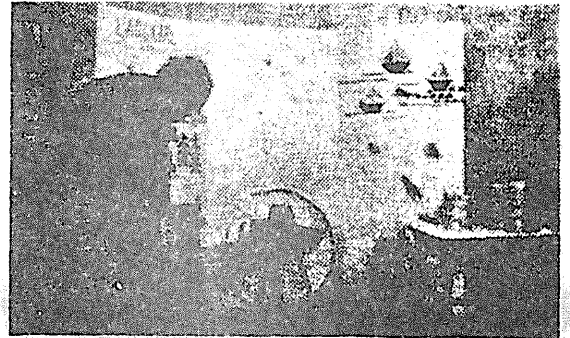
I HUSBY-ÄRLINGHUNDRA KYRKSOLA DEN 22-23 sept. 1979

Nisses grupp arbetade hemlighetsfullt med sin brödkavel och presenterade sedan stolt: "Vårt dagliga bröd" där nästan bara en kossa saknades. Den utställningen fick ej rivas. Vi var imponerade.

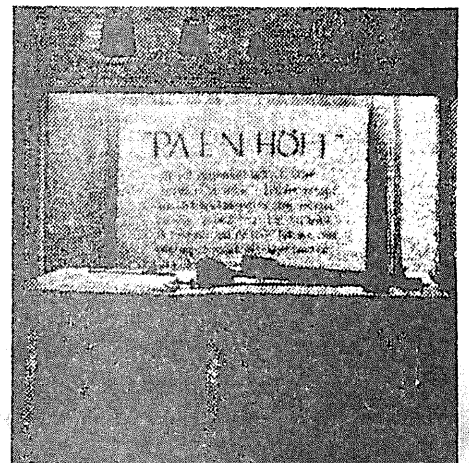
DELTAGARE:

Eva och Nisse Sandin
Arne Mattsson
Vera Torgilsson

Eva hamnade i den svåraste gruppen med en grej som ingen var på det klara med var det var. Småningom växte där fram en nätt utställning om strömmingsfiske och tunnbinderi.

Muséet var inrymt i en skola från 1600-talet med massor av intressanta saker. Då kursdeltagarna presenterade sig kände vi fyra oss lindrigt sagt enkla. Vilka proffs! Som tur var hamnade vi i olika grupper. Efter en del inledande prat om material för och syften med en utställning utdelades fyra olika föremål och det var bara att sätta igång. Vi fick komplettera med saker från muséet etc.

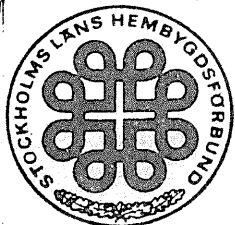
Arnes humor kom fint fram i "På en höft" där ett besnan var en vågad början.

I min grupp fick vi en häckla och efter många funderingar utgick vi från: "Nu skall vi skörda linet idag" som inledningsvis spelades på blockflöjt följt av linets historia.

Alla grupperna fick fint betyg av instruktörerna som var förvånade över hur vi hade samarbetat utan att tidigare ha känt varandra och på två dagar fått något av det som man i regel jobbar med i månader, dessutom med begränsat material. Två stimulerande dagar i trevligt sällskap och miljö, med god mat och sol, avslutades med att vi gick ner på åkern och tittade på en sten med skålgropar. Sen styrde vi hemåt, fulla med idéer om utställningar vi skulle göra på Torpet.

Formminneskommitténs nya giv, att Sven-Gunnar sammanfattar om intressanta kurser och händelser i Hembygdsförbundets regi, så se upp!

Stockholms läns hembygdsförbund

Den 1 december anordnar Hembygdsförbundet ett studiebesök på ortnamnsarkivet och dialekt- och folkminnesarkivet i Uppsala.

ANMÄLNINGAR OCH UPPLYSNINGAR:

Sven-Gunnar Broström tel. 0753/37108
Hembygdsförbundet 08/42 27 48

Den 28 januari 1980 är det dags för ännu en kurs i släkt och hembygdsforskning. Kursen är förlagd till kvällstid och håller på i 3 timmar.

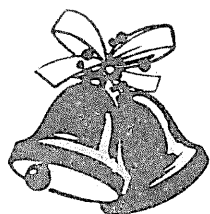
Kurslokal: Riksarkivet på Kungsholmen.

(Eva och Vera har redan gått kursen och rekommenderar fler att gå på den).

Grödinge hembygdsförening har Öppet hus

JULMARKNAD

den 15 dec. Vasastugan, Vårsta

GILLET'S MEDLEMMAR HÄLSAS VÄLKOMNA.

FOLKDANSUPPVISNING PÅ ALLEGÅRDEN

Gillet's folkdanslag gjorde en uppvisning på Allégården i Tumba söndagen den 18/11. Vi hade ett blandat program som av applåderna att döma var uppskattat. En populär grej var dräktpresentationen. Anledningen till besöket var ett löfte vi gav dem när vi var där i våras. För det musikaliska svarade delar av spelmannslaget under ledning av Lennart Stenbäck. Efteråt blev vi bjudna på saft och kaffe med hembakad hallontårta, det var gott.

ArMa

TILL SIST

...stod en man beredd att hoppa ut ur ett flygplan då han hejdades av en kanarot.
-Idiot! du måste förstås ha fallskärm!
-Måste man?
-Ja, det är välän klart.
Det regnar ju ute!

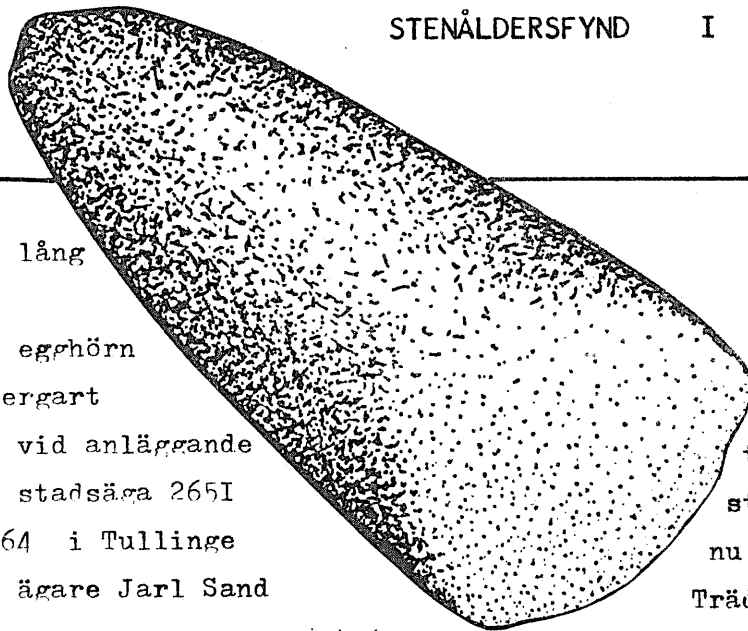
NÅGRA NYA

STENÅLDERSFYND

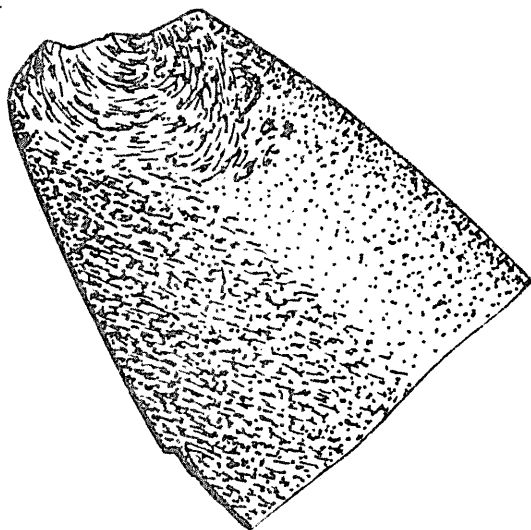
I

BOTKYRKA

TRINDYXA II cm lång
bultad runt om
slipad egg och egghörn
grå grönstensbergart
Upphittad 1979 vid anläggande
av trädgård på stadsäga 265I
Örnbergsvägen 64 i Tullinge
Upphittare och ägare Jarl Sand

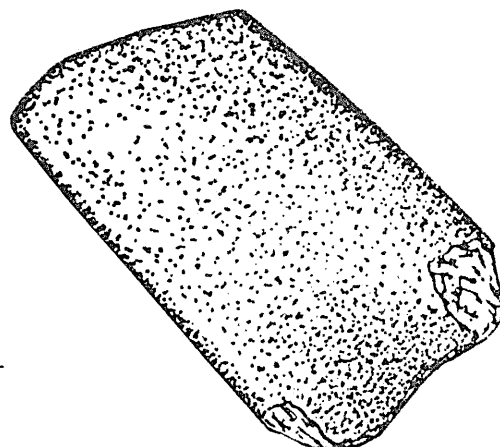

I samma
område
har tidi-
gare hit-
tats en
stenyxa som
nu finns på
Trädgårdstorp

HALV STENYXA (7)cm lång. Eggpartiet
saknas. Ytan överslipad och med
rundslipade smalsidor. Gråbrun
grönstensbergart. Upphittad 1978
vid Skäcklingevägen i Tumba av
byggnadsinspektör Bernt Lundin.
På tomterna intill har tidigare
flera stenyxor hittats bl. a. av
gilletets "smed" Alexis Blomberg.

HÅLEGGAD MEJSEL (7)cm lång
Eggpartiet skadat men början
till håleggen syns tydligt.
Helt slipad runt om.
Tät blågrå grönstensbergart
Upphittad 1979 på en åker vid
Söderby i Salem av Sven-Gunnar
Broström. Ytan är överlämnad till
Riksantikvarieämbetet.

43

Georg Malmkvists Botkyrkakarta som varit slut-
såld sedan 1977, finns nu åter till salu i ny-
tryckt upplaga. Priset för den större är 15
kronor och för den mindre 5 kronor.
Kartorna kommer att säljas på Trädgårdstorp
men kan också beställas direkt hos Georg,
Malmgårdsbacken 2 i Tullinge, tel 778 17 11.

HEMLIGA UTFLYKTEN

79-09-21

Som vanligt på fredagskvällar så här års så träffades vi på Torpet halv åtta (eller hur, för dansen börjar ju kvart i) och för en gångs skull kom även vi i tid.

Det var kallt som tusan på parkeringen, men väldigt mycket trevligt folk i rörelse i gengäld.

När stämningen nått lagom höga höjder spreds förseglade kuvert och det blev allmän uppbrottsstämning. Grindhålet såg snart ut som Sergels torg under kvällsrusningen. Men som alla bilköer förflyttade sig även denna med Stefan som väglus i täten.

Efter diverse kringelikrokar var det nog många som lekte med tanken att Lida skulle det nog bli. Men icke, kosan ställdes åter mot Tullinge centrum och vi hamnade i Nyängsskolan.

Väl avklädda begynte spelmännen locka till dans och de bord som ej flyttats stod ändå snart utmed väggarna. Polskor och annat godis för knätofsskor.

Festprissegänget, ingen nämnd och ingen glömd, hade gjort en behjärtansvärd satsning och bullfaten tömdes snabbt på sina läckerheter, dvs vi försökte men våra ansträngningar kom på skam. Och den som skulle våga klaga på kaffet den åker dit på kaffekokarn nästa gång.

Efter nytta kommer nöje som man säger och så även nu, alltså begynte åter dansen med gamla käpphästar som Fjällnäs, Landskrona, mazurka och jag vet inte allt vad di kan di där spelemännen.

Festkommitten tyckte visst att vi dansade för lite och stimmade för mycket så de visade oss en film från Skåne i stället (härligt språk därnere, man liksom hör att det är Sveriges kornbod när dom pratar). Det var grejor det ska vi säga, vi som var där. Tänk er en kadrilj på femtio turer, så kan ni ju gissa hur många danser de hann med på en övningskväll i Felleberga.

Efter filmen åt vi korv, och bröd, och öl, och läsk och sen så var det löggdags.

Tack, tack för en kul kväll.

Björn och Ing-Marie

Tierps-Träffen 1979.

Till Tierp gick den årliga träffen lördagen den 3 nov. 1979. Vi hade som vanligt fått en inbjudan, vilken anordnades av Strömbergs folkdansgille.

Denna gång hade vi samling vid Hagaterminalen kl. 16,00. Efter den obligatoriska kvarten saknades fortfarande 1 par. Nå, vi fortsatte dock och nästa anhalt var som vanligt Esso Motorhotell i Uppsala där vi traditionellt intog kaffe med dopp. Så småningom infann sig även det saknade paret.

I en karavan på 4 bilar åkte vi sedan, vi var 13 personer, mot Tierp, där en festlig tillställning tog sin början kl. 19,00 i Idrottshallen i Munkeboda. Vid dukade långbord tog vi plats och blev fögnade med öl - läsk och Jansons frestelse. Det fanns de som inte kunde äta sig nog mätta på denna omtäckta rätt, inga namn nämnda. Under ätandets gång blev vi avbrutna med allsång. sedan fick vi titta på folkdansare ur Strömbergs gille som hade scenuppträdande, vilket handlade om sjömän och deras sjungande liv. Så hade vi ätit oss mätta och det var dags att duka av borden, varefter vi kunde börja dansa efter tonerna av Tierps spelmannslag. Nog blev det svettigt efter allt gammeldansande. Som omväxling blandades gammeldansen med olika former av bygdedans samt folkdans och en hel del polskor.

Senare under kvällen bjöds på kaffe eller te och kakor. Till Tierp hade även inbjudits folkdansare från Norge, där 1 par gjorde en uppvisning. De dansade en "Felegångar" från Norge. Vid en intervju med paret från Norge omtalade de att detta var en gånglåt som kallas Felegångar. Tjejen bar en Norsk folkdräkt där bara kjolen vägde hela 11 kg. vilket har betydelse när man dansar runt. Därav den stora vidden på kjolen. Kjolen stod nästan rakt ut i dansen.

Så småningom var det dags att tänka på hemfärden efter en rolig danskväll. Trötta och nöjda kunde vi genom Upplandsnatten anlända

till våra hemorter kring Stockholm vid 4-tiden på söndagsmorgonen.

Bertil ó Hanne

Tänk, vad tiden har gått fort!
Nu är det

Lucia
dags igen.

Fredagen den 14 dec. kl. 19,45
kommer vår Lucia med följe.

Då är du hjärtligt välkommen
till Torpet.

Kaffe med dopp får du köpa
till självkostnadspris.

VÄLKOMNA!

Festkommittén.

=====
Ans. utgivare Bo Hammarling

Redaktionskommitte

Georg Malmkvist

Tel. 08 7781711

Inger Falk

" 0755 66563

Arne Mattsson

" 0753 37116

Roland Wester

" 08 7781509

Redaktion, Malmgårdsbacken 2.

14600 Tullinge

=====
Manus till nästa n:r senast den
8 mars 1980.